

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Α΄.-ΤΟΜΟΣ Α΄.

(Ὅτι ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν ὀσιωτέρου ἀνθρώπου
βουλευόμενοι ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θιάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1879

ΠΛΑΤΩΝ

ΕΤΟΣ Α'.

28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1879

ΤΕΥΧΟΣ Ε'.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δέν άγνοοῦμεν ὅτι τὰ πλείστα τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τοῦ Συλλόγου μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐχαιρέτισαν τὸν Πλάτωνα, προσδοκῶντα παρ' αὐτοῦ ποδηγέτησιν εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἔργον των, ἐπίρρῳσιν εἰς τὴν ἐξάσκησιν αὐτοῦ καὶ λύσιν παντοίων παιδαγωγικῶν καὶ διδασκαλικῶν προβλημάτων. Ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ κατενοοῦμεν τὰς εὐεργεσίας παιδαγωγικοῦ συγγράμματος τοιαῦτα ἐπαγγελιομένου, ἐνεθυμούμεθα δὲ ὁμῶς τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λέγοντος « Δύο ἐστίν, ἐν οἷς γίνεται τὸ εὖ πᾶσι, τούτοις δ' ἐστίν, ἐν μὲν, ἐν τῷ τὸν σκοπὸν κείσθαι καὶ τὸ τέλος τῶν πράξεων ὀρθῶς, ἐν δὲ, τὰς πρὸς τὸ τέλος φερούσας πράξεις εὐρίσκειν. » Πρὸς ταῦτα ἐνομίζομεν ὅτι ὁ μὲν σκοπὸς κείται ἄριστα, πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου ὅτι δέν ὑπῆρχον ἀκόμη δυνάμεις ἱκαναὶ ἀνδρῶν ἐπισταμένων καὶ εὐκαιρούντων νὰ χορηγῶσιν ἱκανὴν καὶ ὑγιᾶ παιδαγωγικὴν ὕλην· τοῦλάχιστον οὕτως ἐκρίνομεν ἐκ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν ἀλλοτρίων ὅτι ἄρα ἡ ἐκδοσις τοῦ Πλάτωνος ἦτο παράκαιρος. Διὰ ταῦτα ἐν τῇ περὶ τοῦ Πλάτωνος σκέψει ἐξηνέγκομεν ἀποφατικὴν γνώμην. Καὶ ἀφοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ τὰ καθ' ἡμᾶς δέν ἠλλοιώθησαν, ἐξηκολουθοῦμεν δι' ἀδυναμίαν μὴ μετέχοντες.

Ἄλλ' ὅμως ὁ ροῦς τῶν πραγμάτων μᾶς παρασύρει, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ μένωμεν μακρότερον χρόνον ἐν τῇ ἀποχῇ ταύτῃ. Εἶναι ἀληθές ὅτι μακρὸν χρόνον ἐνομιζέτο ἡ καθεστῶσα ἀλληλοδιδασκτικὴ μέθοδος ἐπαρκεστάτη. Τοῦτο δὲ κατὰ φύσιν συμβαίνει ἐν παντὶ καὶ ἄλλω· ὅταν ἀγνοῇ τίς τι ἄλλο κρεῖττον τοῦ ὑπάρχοντος, στέργει τὸ ὑπάρχον. Καὶ ὅτε ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Δ. Μαυρακορδάτου ἤρχισαν νὰ ἐκφέρονται ῥηταὶ κατηγορίαι τῆς ὑφισταμένης μεθόδου καὶ ἐγκώμια ἄλλης μεθόδου, κατ' ὄνομα μόνον γνωστῆς, ὡς Γερμανικῆς ἢ συνδιδασκτικῆς, καὶ ὁ διδασκαλικὸς Σύλλογος παρεκινήθη νὰ θέσῃ ζήτημα περὶ τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου, ἂν εἶναι ἐπαρκῆς, ἐξενίκησε τότε ἡ γνώμη ὅτι οὐδὲν τῆς λείπει εἰκότως, δι' ἀγνοίαν τῆς φημιζομένης κρεῖττονος.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ ὁ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος συνέστησε δι' ἡμῶν τὸ καὶ σήμερον ὑφ' ἡμῶν διευθυνόμενον Παιδαγωγεῖον κατὰ τὴν φημιζομένην ταύτην Γερμανικὴν μέθοδον, καὶ ἠδύνατό τις ἰδίους ὀφθαλμοῖς νὰ ἴδῃ τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεθόδου ταύτης, βλέπομεν πολλοὺς διδασκάλους, μάλιστα τῆς ἔξω Ἑλλάδος, προθυμωμένους νὰ γνωρίσωσι τὴν μέθοδον ταύτην καὶ ρυθμίσωσι κατ' αὐτὴν τὰ ἑαυτῶν σχολεῖα. Ὅτι δὲ οἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ διδάσκαλοι δὲν ἐδείχθησαν ἔκτοτε πρόθυμοι εἰς νεωτερισμὸν λυσιτελέστερον ὁμολογούμενον, δὲν δύναται τις νὰ τοὺς ψέξῃ ὡς μὴ προοδευτικούς. Διατελοῦντες ὑπὸ τὸ κράτος νόμων καὶ διαταγμάτων ἀκοιβῶς διαγραφόντων τὴν διδασκαλικὴν τῶν πορείαν, πολὺ δικαίως περιέμενον νὰ προηγηθῇ παρὰ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς ἡ ἀναγνώρισις καὶ υἰοθέτησις τῆς νέας μεθόδου. Τοῦτο ἤδη ἐγένετο. Συνεστάθη Διδασκαλεῖον προτιθέμενον νὰ παρασκευάζῃ διδασκάλους κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην. Τούτου γενομένου καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπαρχόντων διδασκάλων ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μάθωσι καὶ νὰ προσλάβωσιν ὅτι δύνανται ἀγαθὸν τῆς νέας μεθόδου. Ἄλλοι δὲ τολμηρότεροι σπεύδουσι καὶ νὰ ἀναδημιουργήσωσιν ἐκ θεμελίων τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν ἔργον. Καὶ ἰδοὺ προφανῆς ὁ κίνδυνος. Διότι ἐν τόπῳ τινι, ὅπου ἀναγκαστικῶς πρέπει νὰ ἴσταται οἰκοδόμημά τι, δὲν εἶναι βεβαίως φρόνιμον, νὰ καταρρίψῃ τις τὸ ὑπάρχον παλαιὸν οἰκοδόμημα, πρὶν βεβαιωθῆ ὅτι εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀνεγείρῃ νέον. Καὶ ἐπειδὴ τὸ νὰ ἀντιτείνωμεν πρὸς τὴν ῥοπὴν ταύτην ἤθελε φανῆ ἡκιστα ἀρμόζον εἰς ἡμᾶς τοὺς τοῦτο κυρίως ἐπιζητοῦντας, τὴν διάδοσιν τῆς ὑγιεινέρας μεθόδου, ἐνομίσαμεν ἀντὶ τούτου προτιμότερον νὰ καταστήσωμεν ἐκ τῶν ἐνόντων ἱκανοὺς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἢ καὶ ἐπιχειρήσαντας ἤδη μεταρρυθμίσιν τῆς διδασκαλικῆς μεθόδου, νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἔργον τοῦτο ὡς οἶόν τε ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς.

Πρὸς ταῦτα ἀπεφασίσκαμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τινὰ ἀποσπάσματα τοῦ μήπω συντελεσθέντος διδασκαλικοῦ ἡμῶν συγγράμματος, ὅσα κρίνομεν χρησιμώτερα καὶ μᾶλλον κατεπείγοντα, μέχρις οὗ συντελεσθὲν τὸ ὅλον ἔργον δυνηθῆ νὰ ἴδῃ τὸ φῶς. Καὶ ἐν μὲν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ θὰ καταχωρίσωμεν τὸ περὶ τῆς ἐν τῷ σχολείῳ ἀγωγῆς, οὗ ὑποδιαίρεσις εἰσὶ τὸ περὶ τοῦ διδασκαλικοῦ χαρακτῆρος καὶ τὸ περὶ τῆς ἐν τῷ σχολείῳ τάξεως. Περὶ τούτου ἐπραγματεύθη ἤδη ἐν τῷ Πλάτωνι καὶ ὁ ἀξιότιμος συνέταιρος ἡμῶν κ. Γαλάνης, ἀλλ' ἐν συντομίᾳ ἄλλως τε τὸ καλὸν καὶ δις καὶ πλεονάκις λεγόμενον καλὸν ἐστίν. Ἐν δὲ ἐπομένοις φυλλαδίοις θὰ πραγματευθῶμεν « Περὶ διδασκῆριου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σκευῶν καὶ ὀργάνων. » « Περὶ κατατάξεως τῶν μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου εἰς τάξεις καὶ εἰς τμήματα καὶ περὶ ρυθμίσεως τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων πρὸς τὰς ἐν ἐκάστῳ σχολείῳ τάξεις καὶ τὰ τμήματα. » « Περὶ τῶν γλωσσικῶν μαθημάτων, δηλαδή, πραγματογνωσίας, ἀναγνώσεως, γραφῆς καὶ γραμματικῆς » καὶ εἴ τι ἄλλο ἕως τότε ὑπάρχει ἀναγκαῖον καὶ ἔτοιμον.

Ὡς προερρήθη, ἐκλογή πρὸς δημοσίευσιν ἐγένετο τῶν χρησιμωτέρων καὶ μᾶλλον κατεπειγόντων, οὐχὶ τοιούτων, ὅποια θὰ ἐπεδείκνυον πολυμάθειαν καὶ ἐνθουσιασμόν τοῦ συγγραφέως, οἷον φιλοσοφικὰ θεωρίαι, ἠθικολογίαι καὶ ταλανισμοὶ τῆς κακοδαιμονούσης πατρίδος. Ἄν τις εὐρίσκη αὐτὰ ὑπόψυχρα καὶ ὄχι πολὺ ἐπαγωγὰ, ἃς ἐνθυμηθῆ ὅτι πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἐναρμονίου μέλους τῆς λύρας, ὕπερ καὶ τοὺς ἀθανάτους αὐτοὺς τέρπει, προαπαιτεῖται ἐνασχόλησις περὶ ξύλα καὶ ἔντερα, καὶ τρίχας καὶ ῥητίνην, ἀτεχνῶς ἀηδῆ πράγματα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΣΧΟΛΕΙῳ ΑΓΩΓΗΣ.

Πρῶτον παρατηροῦμεν ὅτι πᾶν σχολεῖον ὀφείλει νὰ παιδεύῃ οὐχὶ ἕνα ἕκαστον, ἀλλὰ πληθύν τινα παίδων ὁμοῦ. Τοῦτο τινὲς παιδαγωγικοὶ, καὶ οὗτοι ἐκ τῶν ἐλλογίμων, ἐξέλαβον ὡς ἐλάττωμα, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐπιβαλλόμενον, τὸ τέλειον εὐρίσκοντες ἐν τῷ ἕνα ὑφ' ἑνὸς παιδεύεσθαι,